

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 17 september 2015 att ge övriga utskott tillfälle att senast den 10 november 2015 kl. 14.00 yttra sig över iakttagelserna i en promemoria som tagits fram inom konstitutionsutskottet (KU)

Finansutskottet yttrar sig till KU med anledning av KU:s uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen.

Utskottets överväganden

Vad vill KU att utskottet ska yttra sig om?

Inom KU har man tagit fram en promemoria daterad den 17 september 2015. I uppföljningen hösten 2015 lägger KU fokus på utfallet i subsidiaritetsärendena under 2014 och det sammantagna utfallet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft.

KU önskar särskilt följande kommentarer och bedömningar:

1. En kommentar om det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden under 2014 jämfört med 2013 samt sedan Lissabonfördragets ikraftträdande.
2. En bedömning av i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU som subsidiaritetsprövats av utskottet samt hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.
3. En kommentar om kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen.
4. En kommentar om i vilken utsträckning utskottet använder sig av kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner för inhämtande och utlämnande av information och hur kontakterna fungerar. Om kontakter med representanten inte brukar förekomma, önskas en kommentar till varför möjligheten inte används.
5. En kommentar till om några kontakter har tagits med andra nationella parlament i syfte att inhämta information om pågående subsidiaritetsprövningar.
6. En kommentar om inhämtande av information från databasen IPEX.
7. Kommentarer i övrigt om hur utskottet anser att subsidiaritetsprövningarna fungerar och eventuella förslag eller önskemål om förbättringar.

Finansutskottets subsidiaritetsprövningar under 2014

Finansutskottet prövade sju utkast till EU-lagstiftning under 2014 men lämnade inga utlåtanden.

De sju utkasten som prövades var

- KOM(2013) 937 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 260/2012 när det gäller övergången till EU-omfattande betalningar och autogireringar
- KOM(2014) 66 Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om Europeiska unionens medverkan i en ökning av Europeiska investeringsfondens kapital

- KOM(2014) 40 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om rapportering och öppenhet om och insyn i transaktioner för värdepappersfinansiering
- KOM(2014) 43 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om strukturella åtgärder för att förbättra motståndskraften hos EU:s kreditinstitut
- KOM(2014) 167 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (omarbetning)
- KOM(2014) 367 Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om inrättandet av ett program för interoperabilitetslösningar för europeiska offentliga förvaltningar, företag och medborgare (ISA2) – Interoperabilitet för modernisering av den offentliga sektorn
- KOM(2014) 379 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 184/2005 om gemenskapsstatistik över betalningsbalansen, internationell handel med tjänster och utländska direktinvesteringar vad gäller tilldelning av delegerade befogenheter och genomförandebefogenheter till kommissionen för antagande av vissa åtgärder.

Enligt artikel 5 i protokoll 2 om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna ska utkasten till lagstiftningsakter motiveras i fråga om subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

Av de subsidiaritetsprövningar som finansutskottet genomförde under 2014 fanns sådana motiveringar i fem av de sju utkast som utskottet prövade.

Av de utkast som utskottet subsidiaritetsprövade under 2014 har hittills KOM(2013) 937 och KOM(2014) 66 lett till lagstiftning respektive beslut. I övriga ärenden pågår lagstiftningsförfarandet ännu.

Utskottets ställningstagande

Det samlade utfallet och den samlade utvecklingen

Utskottet noterar att antalet prövade lagstiftningsakter under 2014 var betydligt färre än under 2013, närmare bestämt sju utkast 2014 mot 17 utkast 2013. Vidare noterar utskottet att inget av de utkast som prövades under 2014 ledde till att utskottet föreslog att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande.

Under 2013 lämnade utskottet förslag om att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande om ett av de prövade utkasten. Detta var en minskning jämfört med 2012 då utskottet lämnade förslag till sju motiverade yttranden. Under åren 2010 och 2011 föreslog utskottet två motiverade yttranden varje år och prövade 13 respektive 11 lagstiftningsutkast.

Vid en bedömning av de olika förslag som utskottet subsidiaritetsprövade under 2014 är det att svårt dra några bestämda slutsatser om i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika

politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av förslagen från EU, eftersom flera av förslagen ännu inte har lett till EU-lagstiftning.

Utskottet kan liksom tidigare konstatera att det pågått ett omfattande lagstiftningsarbete inom EU på finansmarknadsområdet, som inneburit att utrymmet för svensk lagstiftning minskat på området. Samtidigt har dock subsidiaritetskontrollen inneburit att riksdagen har kunnat framföra sina synpunkter direkt till EU:s institutioner.

Utskottet har tidigare observerat att kommissionen allt oftare lägger fram förslag till förordningar i stället för förslag till direktiv, och att denna utveckling minskar handlingsutrymmet för de nationella parlamenten att vid genomförandet anpassa EU-lagstiftningen till de skiftande konstitutionella förutsättningarna i varje enskilt medlemsland. Av de sju utkast som utskottet subsidiaritetsprövade under 2014 avsåg fyra utkast förslag till nya eller ändrade förordningar.

Kommissionens motiveringar

Utskottet framhåller liksom tidigare vikten av att kommissionen motiverar sina förslag i fråga om subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

Kontakten med riksdagens representant vid EU:s institutioner och andra parlament samt användningen av IPEX

De eventuella kontakterna med riksdagens representant vid EU:s institutioner fungerar väl. Kommunikationen sker främst på tjänstemannanivå.

Utskottet brukar inte ta kontakt med andra parlament inom EU för att skaffa information om pågående subsidiaritetsprövningar. Om sådan information begärs in är det i första hand kansliet som gör det genom riksdagens representant vid EU:s institutioner eller databasen IPEX.

Hur subsidiaritetsprövningarna fungerar

En fråga som utskottet tidigare uttalat sig om är hur tidsramen för subsidiaritetsprövningen av ett förslag korresponderar med behandlingen av kommissionens förslag inom EU. Det förekommer att förhandlingarna inom EU om förslagen till rättsakter påbörjas redan innan tidsfristen för subsidiaritetsprövningen av rättsakterna löpt ut. Det kan även i vissa fall vara nödvändigt för utskotten att överlägga om det sakliga innehållet i förslagen innan subsidiaritetsprövningen är genomförd. Utskottet vill återigen betona att värdet av de nationella parlamentens subsidiaritetsprövningar kan förlora i betydelse om prövningen inte kan genomföras innan eller i inledningsskedet av förhandlingarna om rättsakterna.

Utskottet anser att det är viktigt att de utkast till lagstiftningsförslag som kommissionen avser att lägga fram redovisas i kommissionens

arbetsprogram. För de nationella parlamentens planering är det av värde att kommissionens förslag så långt det är möjligt aviseras i god tid. Vad gäller de lagstiftningsinitiativ som aviseras i kommissionens arbetsprogram är det också viktigt att kommissionen på lämpligt sätt meddelar de nationella parlamenten om initiativen senareläggs eller inte alls kommer.

KU:s uppföljning

Enligt 7 kap. 8 § riksdagsordningen ska KU följa tillämpningen i riksdagen av subsidiaritetsprincipen och en gång om året meddela kammaren sina iakttagelser. Detta har gällt sedan Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009. Utskottens och riksdagens uppgift att subsidiaritetspröva utkast till EU-lagstiftning har således funnits i snart sex år. Det framgår av KU:s promemoria att utskotten under perioden 2010–2014 subsidiaritetsprövade 501 utkast. Mot den bakgrunden anser utskottet att det kan finnas skäl att utvärdera hur ofta resultatet av KU:s uppföljning behöver meddelas kammaren.

Stockholm den 4 november 2015

På finansutskottets vägnar

Fredrik Olovsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Olovsson (S), Jörgen Hellman (S), Oscar Sjöstedt (SD), Jörgen Andersson (M), Ingela Nylund Watz (S), Janine Alm Ericson (MP), Jan Ericson (M), Dennis Dioukarev (SD), Erik Ullenhag (FP), Jakob Forssmed (KD), Marie Granlund (S), Niklas Karlsson (S), Fredrik Schulte (M), Börje Vestlund (S), Maria Malmer Stennergård (M), Anders Ahlgren (C) och Håkan Svenneling (V).